

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

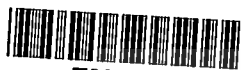
ปัญหาพิเศษปริญาตรี

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

เรื่อง

การศึกษาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๔

T097879

โดย

นายสถาพร ศรีพลพรรค

[Signature]
.....

(อาจารย์เสาวคนธ์ เลือคกาญจนะ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

[Signature]
.....

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

กรรมการ

[Signature]
.....

(อาจารย์บรรเลง ศรีพัฒน์นัย)

กรรมการ

[Signature]
.....

(อาจารย์ศศิณี สังข์ศรี)

กรรมการ

.....

(อาจารย์เสาวรีย์ ตะโพนทอง)

กรรมการ

[Signature]
.....

(อาจารย์อำนวยการ แสงโนรี)

กรรมการ

[Signature]
.....

(อาจารย์อภิสิทธิ์ แก้วณา)

กรรมการ

ภาควิชาบริหารธุรกิจ

รฟ.

ศ 188 ก

2525

๑๐-1

รักษาการหัวหน้าภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

วันที่ 15 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2525

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 97879

วันเดือนปี 5 JUN 2025

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๔

บทคัดย่อ

การเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นปัญหาที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เพราะการเคลื่อนย้ายของ
แรงงานมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาของ
การเคลื่อนย้ายดังกล่าวและการเคลื่อนย้ายแรงงานก็เป็นไปในลักษณะการเคลื่อนย้ายของแรง
งานจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ละทิ้งอาชีพการเกษตรซึ่งมักจะอยู่ใน
ชนบทเข้าสู่ตัวเมืองซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพทางอุตสาหกรรม

จากการศึกษาเรื่องนี้ ทำให้ทราบว่ามูลเหตุสำคัญที่ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายจากภาค
เกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมนั้น เกิดจากปัจจัยทางค่าแรงรายได้ กล่าวคือรายได้ในอาชีพ
ประกอบอาชีพเดิมนั้นต่ำ และเกิดจากปัจจัยเกี่ยวกับการขาดแคลนที่ดิน เพื่อใช้ในการประกอบ
อาชีพทางการเกษตร ผลการทดสอบความสัมพันธ์ โดยวิธีทางสถิติที่เรียกว่า Contingency
Coefficient นั้น ปรากฏผลดังนี้ (ตารางที่ ๑๓, ๑๔ หน้า ๓๘, ๔๐)

ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงต่างๆกับการมีรายได้ในอาชีพเดิมค่า
 r มีค่า ๐.๒๒๓๓ และความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงต่างๆกับการ
ขาดแคลนที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร r มีค่า ๐.๑๔๕๔ สรุปได้ว่าปัจจัย
ทั้งสองประการเป็นตัวกำหนดการเคลื่อนย้ายแรงงานจริงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สำหรับลักษณะทั่วไปของแรงงานพบว่า แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนโสด ประมาณร้อยละ ๕๖
(ตารางที่ ๕ หน้า ๓๑) เพราะคนโสดไม่มีพันธะผูกพันทางครอบครัวมากเหมือนผู้ที่มีครอบครัวแล้ว
ด้านการศึกษาของแรงงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔ มีการศึกษาระดับชั้น ป.๑ - ป.๓ (ตารางที่
๖ หน้า ๓๒) ถึงแม้จะมีการศึกษาในระดับที่ต่ำ ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการหางานของแรงงานแต่
ประการใด สำหรับทัศนคติของแรงงาน ส่วนใหญ่มีความพอใจในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันนี้
ปัญหาต่างๆ ในการทำงานมีไม่มากนักทั้งนี้เพราะงานที่ทำนั้นไม่มีความสลับซับซ้อนหรือยากจน
เกินความสามารถของแรงงาน

คำนำ

ปัญหาพิเศษ เรื่อง การศึกษาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตลาคกระบัง กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๔ สำเร็จรูปเล่มได้ นั้น ได้รับความอนุเคราะห์ แนะนำ จากอาจารย์ เสาวคนธ์ เลือดกาญจนะ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร เป็นอย่างสูง | นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากบรรดาเจ้าของสถานประกอบการต่างๆ ในเขตลาคกระบัง ตลอดจนแรงงานต่างๆ ที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ให้รายละเอียดของข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของห้องสมุด สถาบันวิจัยแห่งชาติ, เจ้าหน้าที่ของห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้อนุเคราะห์ในการให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาคกระบัง ความผิดพลาดทั้งหลายที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ข้าพเจ้าขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

สถาพร ศรีพลพรรค

มีนาคม ๒๕๒๕

สารบัญ		หน้า
สารบัญตาราง		(๓)
บทที่ ๑	ความสำคัญของปัญหา ¹	๑
	ที่มาของปัญหา ²	๑
	วัตถุประสงค์ในการศึกษา ³	๓
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	๓
	การตรวจสอบเอกสาร ⁴	๓
	สมมุติฐาน ⁵	๕
	นิยามศัพท์ ⁶	๕
	ขอบเขตของการศึกษา ⁷	๕
	วิธีดำเนินการศึกษา ^๘	๕
	วิธีวิเคราะห์	๖
	ตารางการปฏิบัติงาน ⁹	๖
	งบประมาณการดำเนินการศึกษา ^{๑๐}	๖
บทที่ ๒	สภาพโดยทั่วไปของเขตลาคกระบัง	๙
บทที่ ๓	ลักษณะโดยทั่วไปของการเคลื่อนย้ายแรงงาน	๑๓
	ภูมิลาเนาของแรงงานที่เคลื่อนย้าย	๑๓
	วัยของแรงงาน	๑๓
	เพศของแรงงาน	๑๓
	ลักษณะการมีครอบครัวของแรงงาน	๑๔
	การศึกษาของแรงงาน	๑๔
	ผลของการเคลื่อนย้ายแรงงาน	๑๕
	ผลดีที่ได้รับจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน	๑๕
	ผลเสียที่ได้รับจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน	๑๖
	สภาพความเป็นอยู่ของแรงงาน	๑๖

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	สารบัญ (ต่อ)	(๒)
		หน้า
	รายได้และรายจ่าย	๑๗
	ทัศนคติค่านิยมต่างๆ ของแรงงาน	๑๘
	สวัสดิการ	๑๙
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์	๒๐
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ	๒๔
	เอกสารอ้างอิง	๒๖
	<u>ภาคผนวก</u>	
	ตาราง	๒๙
	แบบสอบถาม	๔๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	อัตราประชากรผู้ทำงานในกิจการเกษตรและอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๑๘	๒
ตารางที่ ๒	มูลค่าเนาของแรงงานที่เคลื่อนย้าย	๒๔
ตารางที่ ๓	อายุของแรงงาน	๒๕
ตารางที่ ๔	เพศของแรงงานที่เคลื่อนย้าย	๓๐
ตารางที่ ๕	ลักษณะการมีครอบครัวของแรงงาน	๓๑
ตารางที่ ๖	การศึกษาของแรงงานที่เคลื่อนย้าย	๓๒
ตารางที่ ๗	จำนวนแรงงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม	๓๓
ตารางที่ ๘	ทัศนคติที่มีต่องานที่ทำในปัจจุบัน	๓๔
ตารางที่ ๙	สวัสดิการที่แรงงานได้รับจากสถานประกอบการ	๓๕
ตารางที่ ๑๐	รายได้ของแรงงาน (ก่อนการเคลื่อนย้าย)	๓๖
ตารางที่ ๑๑	รายได้ของแรงงาน (ภายหลังการเคลื่อนย้าย)	๓๗
ตารางที่ ๑๒	การถือครองที่ดินของแรงงาน	๓๘
ตารางที่ ๑๓	ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงต่างๆกับ การขาดแคลนที่ดินเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร	๓๙
ตารางที่ ๑๔	ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงต่างๆกับ การมีรายได้ในอาชีพเดิมค่า	๔๐

ความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างยิ่ง ในขบวนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมคือ สักส่วนของประชากรและคนทำงานในภาคเกษตรลดน้อยถอยลงสืบเนื่องมาจากแรงงานจำนวนหนึ่งได้โยกย้ายจากภาคเกษตรไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ ได้เกิดขึ้นกับทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา ปัญหาที่มักจะเป็นเงาตามมากับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศด้อยพัฒนาที่มีประชากรหนาแน่นอยู่ในภาคเกษตรก็คือ ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เพราะการเคลื่อนย้ายแรงงานจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเคลื่อนย้ายดังกล่าวนี้ และการเคลื่อนย้ายแรงงานของประเทศไทยเป็นลักษณะการเคลื่อนย้ายแรงงานจากผู้ประกอบอาชีพเกษตร เข้าสู่ตัวเมืองซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพทางอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุว่า เหตุใดแรงงานจากภาคเกษตรจึงมุ่งเข้าสู่ตัวเมืองเพื่อหางานทางด้านอุตสาหกรรมทำ ทั้งนี้เพราะว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย และแรงงานเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาใดๆบ้าง มีผลเสียอย่างไรต่อเศรษฐกิจและสังคมซึ่งจะได้ทำการศึกษาต่อไป

ที่มาของปัญหา

การเคลื่อนย้ายแรงงานของประชากรในประเทศไทยนั้น มีอยู่ทั่วไปซึ่งส่วนมากเป็นการเคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม เนื่องด้วยการผลิตในภาคอุตสาหกรรมนี้มีความต้องการใช้แรงงานมากและในขณะเดียวกันก็มีคนงานด้นงานอยู่เป็นจำนวนมากในการผลิตทางด้านเกษตร จึงทำให้แรงงานส่วนใหญ่ซึ่งเป็นแรงงานทางด้านเกษตรละทิ้งอาชีพเดิม เข้าทำงานทางด้านอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑ อัตราประชากรผู้ทำงานในกิจการเกษตรและอุตสาหกรรม พศ. ๒๕๐๓ - พศ. ๒๕๑๕

หน่วย : ร้อยละ

สาขา	๒๕๐๓	๒๕๐๕	๒๕๑๕	๒๕๑๘
- เกษตรกรรม	๔๓.๑	๓๕.๘	๓๓.๘	๓๕.๑
- อุตสาหกรรม การพาณิชย์	๑๖.๕	๒๐.๒	๒๒.๖	๒๔.๕

ที่มา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากตารางแสดงให้เห็นว่าในแต่ละปีที่ผ่านมา อัตราประชากรผู้ทำงานในภาคเกษตรมีแนวโน้มไปในทางที่ลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่อัตราประชากรผู้ทำงานในภาคอุตสาหกรรมประเภทต่างๆกลับเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๐๓ มีประชากรที่ทำงานในภาคเกษตรถึงร้อยละ ๔๓ และเมื่อเวลาผ่านไป อัตราส่วนประชากรผู้ประกอบอาชีพทางด้านกิจการเกษตรมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ คือเหลือเพียง ๓๕.๘, ๓๓.๘, และ ๓๕.๑ ในปี ๒๕๐๕, ๒๕๑๕ และ ๒๕๑๘ ตามลำดับ ในทางตรงข้าม เมื่อพิจารณาทางด้านอุตสาหกรรมตั้งแต่ ปี ๒๕๐๓ เป็นต้นมา จะเห็นว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ คือมีอัตราประชากรผู้ทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพียงร้อยละ ๑๖.๕ และได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๐.๒, ๒๒.๖ และ ๒๔.๕ ในปี ๒๕๐๕, ๒๕๑๕ และ ๒๕๑๘ ตามลำดับ

จากตัวเลขที่ไ้ยกมาแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ๑) จำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในภาคเกษตรมีอัตราส่วนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานทั้งหมดและ ๒) จำนวนแรงงานที่มีใช้การเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเกิดขึ้นจริงจึงเป็นที่น่าสนใจและควรจะได้มีการศึกษา เพื่อตรวจดูกระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม เพราะการเคลื่อนย้ายดังกล่าว ย่อมมีทั้งผลดีและผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ การศึกษาดังกล่าวจึงอาจมีประโยชน์ในการวางแผนการฝึกอบรมแรงงานฝีมือให้แก่คนงานได้ในอนาคต พร้อมทั้งการวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายได้อย่างถูกต้อง สำหรับปัญหาการเคลื่อนย้ายที่จะมีอีกต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา ๓

- ๑. เพื่อต้องการทราบว่า รายได้เป็นตัวกำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจริงหรือไม่
- ๒. เพื่อทราบว่า ลักษณะการถือครองที่ดิน ขนาดการถือครองที่ดิน เป็นตัวกำหนดการเคลื่อนย้ายหรือไม่
- ๓. เพื่อทราบถึง ลักษณะและคุณภาพของแรงงานที่ได้เคลื่อนย้ายมา ทั้งนี้โดยพิจารณา ภูมิลำเนา เพศและวัย
- ๔. เพื่อทราบถึง ความสะดวกในการทำงาน และปัญหาที่เกิดขึ้นแก่แรงงานภายหลังที่ได้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาแล้ว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ จะทำให้ทราบเหตุผลในการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างแท้จริง อีกทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่แรงงานเหล่านี้ อันจะเป็นแนวทางให้รัฐบาลได้วางแผนเกี่ยวกับแรงงาน ทั้งในด้านการจัดบริการ ในการทำงานให้แก่แรงงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความสามารถ การวางแผนขยายงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ออกไป ในขณะที่แรงงานยังมีความต้องการที่จะเข้ามาทำงานตามสถานประกอบการอุตสาหกรรมต่างๆ อยู่ และในขณะเดียวกันรัฐบาลก็สามารถหาทางสกัดกั้นการเคลื่อนย้ายแรงงานและพยายามแก้ไขให้ตรงกับปัญหาที่

การตรวจสอบเอกสาร ๓

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับแรงงานอพยพต่างๆ พอสรุปได้ คือ

- ๑. ชวริย์ ยาวุธ ได้ศึกษาถึง การเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่ตัวเมืองจากการศึกษากรณีของแหล่งอุตสาหกรรมในเขตอำเภอพระประแดง จ. สมุทรปราการ สรุปว่า มูลเหตุที่สำคัญยิ่งของแรงงานอพยพจากสาขาเกษตรก็คือ การมีรายได้ในอาชีพเดิมที่ต่ำมาก ทำให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวเกิดความลำบาก จึงหางานอื่นทำ เพื่อหารายได้เพิ่ม หารายได้ช่วยเหลือครอบครัว นอกจากนั้นการขาดแคลนที่ดินก็เป็นมูลเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง มูลเหตุทางด้านภัยธรรมชาติและสภาพที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ก็เป็นมูลเหตุที่สำคัญเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ในระดับริ่งลงมาจากมูลเหตุที่กล่าวมาแล้วนั้น ภาคที่ คือกร่อนเพราะปัจจัยทั้งสองอย่างนี้มากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อแรงงานเหล่านี้ประสบปัญหาในการผลิตการค้า เนินชีวิตเป็นประจำ จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและหาทางไปประกอบอาชีพอื่นกันมากขึ้น ดังนั้น ปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งของแรงงานอพยพก็คือ การมีรายได้ต่ำ เขาจึงเคลื่อนย้ายเข้าสู่ตัวเมือง ทางแก้ไขคือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้เขามีรายได้สูงขึ้น เพื่อแรงงานเหล่านี้จะได้คงอยู่ในท้องถิ่นเดิม ไม่ทำให้เกิดความแออัดในเมืองและที่อื่นๆ อีก จึงควรหาทางช่วยเหลือพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขการผลิตในอาชีพเดิมและการขยายตัวของอุตสาหกรรมออกไปยังจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีแรงงานเกินอยู่มาก ซึ่งจะเป็นผลดีแก่ทั้งตัวแรงงานเอง และแก่สถานประกอบการอุตสาหกรรมในบางประการ แต่ที่สำคัญก็คือ เกิดผลต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม เพราะสามารถขจัดปัญหาทางค่านึงคมนานาประการ ซึ่งจะเกิดตามมากับการอพยพแรงงานในที่สุด

๒. คำรง รฐานดี ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ทิศนคติของหัวหน้าครัวเรือนในชนบทต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง สรุปว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เห็นดีด้วยกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมืองอื่นๆ และกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะแรงดึงดูดจากตัวเมืองมีมาก หัวหน้าครัวเรือนเห็นชอบกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มมากกว่าเด็กสาวถึง ๓ เท่า ในการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจของครัวเรือนต่อทัศนคติ พบว่าหัวหน้าครัวเรือนมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เห็นด้วยกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวสูงสุด เมื่อพิจารณาถึงการทำเกษตรกรรมบนที่ดินถือครองแล้ว หัวหน้าครัวเรือนที่มีขนาดที่ดินถือครองปานกลางเห็นชอบต่อการย้ายถิ่น ปัจจัยทางสังคมสตรีที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนเห็นชอบกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย ส่วนการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนที่อ่านออกเขียนได้ จบชั้นป.ต้น เห็นด้วยกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวสูงสุด เหตุที่บุตรของหัวหน้าครัวเรือนต้องย้ายถิ่นออกไปสู่เขตเมืองนั้น ส่วนใหญ่ต้องการไปหางานทำในอาชีพที่มีใช้ทางเกษตรกรรม

๑๐ 4

สมมติฐาน ๖ ๕

ในการศึกษา ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การเคลื่อนย้ายของแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตลาคกระบึงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ว่า

- ๑) รายได้ในอาชีพเดิมค่า
- ๒) การขาดแคลนที่ดิน เพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร ๖ ๕

นิยามศัพท์ ๖ ๖

แรงงาน หมายถึง คนงานหรือแรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งคนงานหรือแรงงานเหล่านี้มีลักษณะดังนี้

- เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาและเคยเจริญเติบโตในชนบทมาก่อนหรือ
- เป็นผู้เคยประกอบอาชีพการเกษตรมาก่อนหรือปัจจุบันก็ยังทำการเกษตรอยู่ แต่งาน

เกษตรเป็นงานรอง อาชีพงานหลักเป็นงานใหม่ในโรงงานอุตสาหกรรม
รายได้ หมายถึง รายได้ที่ไ้จากการประกอบอาชีพ
การถือครองที่ดิน หมายถึง พื้นที่หรือที่ดินที่เกษตรกรหรือแรงงานถือกรรมสิทธิ์อยู่ เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการทำการเกษตร โดยเฉพาะ ๖ ๖

ขอบเขตการศึกษา ๖ ๗

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตลาคกระบึง ขอบเขตของการศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับแรงงานที่เคยประกอบอาชีพการเกษตรมาก่อนหรือปัจจุบันก็ยังทำการเกษตรอยู่แต่เป็นงานรองและเป็นแรงงานที่มีภูมิลำเนาอยู่เฉพาะภายในเขตลาคกระบึงเท่านั้น การศึกษาจะไม่ครอบคลุมไปถึงแรงงานที่ว่างงานกำลังหางานหรือกำลังรองานแต่ประการใดและไม่ได้ครอบคลุมถึงแรงงานที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอื่นด้วย ๖ ๗

วิธีดำเนินการศึกษา ๖ ๘

การศึกษา นอกจากจะอาศัยข้อมูลต่างๆจากรายงานการศึกษาแล้ว ยังได้จากการสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ในเขตลาคกระบึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ่ง ซึ่งการเลือกตัวอย่างได้แบ่งออกเป็นชั้นๆ ดังนี้

ชั้นที่ ๑ การเลือกห้องที่ ได้เลือกเอาเขตลาคกระบั้งเป็นสถานที่ศึกษาก็เพราะว่า เขตลาคกระบั้งมีสถานที่ประกอบการอุตสาหกรรมและมีลูกจ้างแรงงานพอสมควรและอีกประการหนึ่งง่ายต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีเวลาในการศึกษาจำกัด

ชั้นที่ ๒ การเลือกประเภทอุตสาหกรรม ได้พิจารณาจากลักษณะของงานในแต่ละอุตสาหกรรมที่โรงงานจากภาคเกษตรสามารถจะทำได้ หรือเป็นงานประเภทที่ต้องใช้กำลังกายมากกว่าวิชาความรู้ เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานทอรองเท้า ฯลฯ

ชั้นที่ ๓ การเลือกสถานประกอบการ การเลือกสถานประกอบการในเขตลาคกระบั้งใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยทำการศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน ๔ โรงงาน จากโรงงานทั้งหมด ๑๒ โรงงาน ซึ่งประกอบด้วยโรงงานต่างๆ ดังนี้ โรงงานทอผ้า จำนวน ๒ โรงงาน โรงงานรองเท้า โรงงานผลิตถุงมือ, โรงงานผลิตเครื่องกีฬา, โรงงานผลิตเครื่องครัว, โรงงานประกอบรถยนต์และโรงงานประกอบเครื่องดีเซลขนาดเล็ก โรงงานละ ๑ แห่ง

ชั้นที่ ๔ การสุ่มตัวอย่างแรงงานเพื่อสัมภาษณ์ โดยการใช้แบบสอบถามได้จากการสุ่มแรงงานที่มาจากภาคเกษตรหรือเคยประกอบอาชีพการเกษตรมาก่อน และมีภูมิลำเนาอยู่เฉพาะภายในเขตลาคกระบั้ง ซึ่งแรงงานเหล่านี้จะทำงานอยู่ในสถานประกอบการอุตสาหกรรมแต่ละแห่งในชั้นที่ ๓

สำหรับการสุ่ม ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โดยใช้ขนาดตัวอย่าง ๖ ต่อ ๑๐๐ คน จากการสุ่มด้วยวิธีนี้ จะได้แรงงานที่ใช้เป็นตัวแทนของแรงงานทั้งหมด จำนวน ๕๐ ตัวอย่างจากแรงงานทั้งหมดโดยประมาณ ๕๒๔ คน ดังนี้

- บริษัทยันมาร์ประเทศไทย สุ่มได้ ๑๐ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๑๒๗ คน
- บริษัทสหยานยนต์ จำกัด สุ่มได้ ๓ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๔๕ คน
- บริษัทอุตสาหกรรมสิ่งทอหน้าชัยสุ่มได้ ๑๕ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๒๕๐ คน
- บริษัทหน้าไกรเคมี สุ่มได้ ๕ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๔๐ คน
- บริษัท โรงงานฟุตบอลไทย สุ่มได้ ๕ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๔๐ คน
- บริษัทแคลิฟอเนียร์ สุ่มได้ ๓ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๕๑ คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-บริษัท ชุมศิลป์ โลหการ สุ่มได้ ๘ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๒๗ คน

-บริษัท โรงงานถุงมือ ฯ สุ่มได้ ๕ รายจากแรงงานที่มาจากภาคเกษตร ๗๐ คน

การวิเคราะห์

ในการศึกษาใช้การกระจาย Chi - Square แบบสองทาง
หรือ Two way Chi - Square หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Contingency
table โดยการใช้สัมประสิทธิ์ของ Coefficient of Contingency
เป็นตัววัดระดับของตัวแปร ดังนี้

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + N}}$$

$$\chi^2 = \sum \frac{(N_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

$$E_{ij} = \frac{(N_i \times N_j)}{N}$$

N_j ความถี่ของคอลัมน์ (Column) ที่ j

N_i ความถี่ของแถว (row) ที่ i

N จำนวนความถี่ทั้งหมดของตาราง Contingency

ซึ่งค่าของ ซี (C) จะถูกกำหนดโดยจำนวน แถวและคอลัมน์ใน Contingency Table
และค่าของ ซี ที่เป็นจริง จะมีค่าไม่เกิน ๑

ในการทดสอบสมมติฐานที่วิเคราะห์ โดยใช้ Contingency Table
ว่าแต่ละข้อมูลมีสหสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น จะคำนวณโดยใช้สูตร

$$r = \sqrt{\frac{\chi^2}{N (K - 1)}}$$

โดย r เป็นตัววัดสหสัมพันธ์

บทที่ ๒

สภาพโดยทั่วไปของเขตลาคกระบัง

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเขตลาคกระบัง เป็นที่ราบลุ่ม ประกอบด้วยคลองชลประทาน และคลองธรรมชาติจำนวนมากซึ่งเป็นเส้นเลือดสำคัญที่หล่อเลี้ยงไร่นาในพื้นที่ทั้งหมด ๑๒๓,๔๕๕ ตารางกิโลเมตร เป็นเขตหนึ่งในจำนวน ๒๔ เขตของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการปกครองภายในออกเป็น ๖ แขวง คือ

๑. แขวงลาคกระบัง
๒. แขวงคลองสองต้นนุ่น
๓. แขวงคลองสามประเวศ
๔. แขวงลำปลาทิว
๕. แขวงทับยาว
๖. แขวงชุมทอง

นอกจากนี้ เขตลาคกระบังยังมีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองอื่นๆ ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตมีนบุรีและเขตหนองจอก
ทิศใต้ ติดต่อกับเขตอำเภอบางพลีและอำเภอบางบัว จ. สมุทรปราการ
ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตอำเภอมือง จ. ฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตบางกระปิและเขตพระโขนง

ประชากร ปัจจุบัน เขตลาคกระบังมีประชากรทั้งสิ้น ๔๑,๕๕๗ คน เป็นชาย ๒๐,๘๖๕ คน เป็นหญิง ๒๐,๘๙๒ คน ในจำนวนประชากรทั้งหมดแยกเป็นบุคคลต่างดาวจำนวน ๓๖๔ คนซึ่งมีสัญชาติจีน อาชีพประชากรส่วนใหญ่ (๘๐) % ประกอบอาชีพการเกษตร ทำนา ทำไร่และทำสวน ๒๐ % ประกอบอาชีพค้าขาย, รับราชการและอาชีพอื่นๆ ประชากรส่วนใหญ่ในท้องที่เขตลาคกระบังมีความศรัทธาในพุทธศาสนาถึง ๗๐ % ศาสนาอิสลามประมาณ ๒๐ % อีก ๑๐ % นับถือศาสนาคริสต์และอื่นๆ

การคมนาคม เส้นทางหลักที่ใช้ในการคมนาคม แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ

๑. เส้นทางคมนาคมในเขต ส่วนใหญ่ประชาชนจะใช้เส้นทางน้ำเป็นหลักในการ

ติดต่อกันทางระหว่างหมู่บ้าน ระหว่างตำบลหรือแขวง ระหว่างแขวงกับเขตหรือตลาด ใน บางส่วนก็ใช้เส้นทาง ถนนและทางรถไฟ เป็นบางส่วน

๒. เส้นทางคมนาคมระหว่างเขตกับภายนอกเขต ประชาชนส่วนใหญ่ จะใช้เส้นทางบกและทางรถไฟในการเดินทางเข้าสู่ใจกลางกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เส้นทางหลักทางน้ำที่สำคัญมีถึง ๓๕ คลอง แบ่งเป็น

๑. คลองที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน มี ๕ คลอง คือ

คลองประเวศบุรีรมย์	คลองสี่
คลองลาดบัวขาว	คลองลำปลาทิว
คลองหนึ่ง	คลองห้วยยาว
คลองสอง	คลองหลวงแพ่ง
คลองสาม	

๒. คลองที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขตลาดกระบัง มี ๓๐ คลอง คือ

คลองบัวเกราะ	คลองลาดกระบัง	คลองหนองคา
คลองหัวตะเข้	คลองพระยาเพชร	คลองตาสอน
คลองลำอ้ายแบน	คลองลำหลุมบัว	คลองมอญ
คลองเจ๊ก	คลองลำพะอง	คลองบัวลอย
คลองหนองตะกร้า	คลองหนองปรือ	คลองมอญล่าง
คลองกาหลง	คลองลำชะล่า	คลองลำตาอิน
คลองลำตาตุ	คลองบางคูเวียง	คลองลำมะละกอ
คลองลำมะขาม	คลองลำกอไผ่	คลองลำพุกทรา
คลองลำบึงบัว	คลองลำออติน	คลองลำชวคเตย
คลองลำแดงโม	คลองแม่จันทร์	คลองลำนายไส

เส้นทางถนนที่สำคัญมี ๔ สาย

๑. ถนนลาดกระบังติดต่อกันระหว่างเขตลาดกระบังและเขตพระโขนง

๒. ถนนร่มเกล้าติดต่อกันระหว่างเขตลาดกระบังและเขตมีนบุรี

บทที่ ๓

ลักษณะโดยทั่วไปของการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ภูมิฐานะของแรงงานที่เคลื่อนย้าย

โดยผลจากการสำรวจแรงงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทั้งเจ็ดประเภท ในเขตลาคกระบัง โดยมีตัวอย่างที่ได้จากการสำรวจทั้งสิ้น ๕๐ ตัวอย่าง นั้นปรากฏว่าเป็นแรงงานที่อยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของเขตลาคกระบังดังนี้คือ จากแขวงลาคกระบัง ๒๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐ แขวงชุมทอง จำนวน ๓ รายหรือร้อยละ ๖ แขวงลำปลาตี จำนวน ๔ รายหรือร้อยละ ๑๖ แขวงห้วยยาว จำนวน ๑๐ รายหรือร้อยละ ๒๐ แขวงคลองสองต้นนุ่น จำนวน ๒ รายหรือร้อยละ ๔ และแขวงคลองสามประเวศ จำนวน ๒ รายคิดเป็นร้อยละ ๔ (ตารางที่ ๒ หน้า ๒๔)

วัยของแรงงานที่เคลื่อนย้าย

จากการสอบถามแรงงานทั้งหมดจำนวน ๕๐ ตัวอย่างนั้น พบว่าแรงงานส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๔๖ มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๓๐ ปี และร้อยละ ๑๒ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ส่วนแรงงานที่มีอายุสูง จะมีอัตราการเคลื่อนที่แรงงานต่ำมาก แรงงานที่มีอายุเกินกว่า ๔๑ ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ ๖ เท่านั้น (ตารางที่ ๓ หน้า ๒๕)

เพศของแรงงาน

ผลจากการสำรวจปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างเพศของแรงงานมีมาก กล่าวคือจากแรงงานทั้งสิ้น ๕๐ ตัวอย่าง ประกอบด้วยแรงงานชาย ๑๔ คน หรือร้อยละ ๒๘ และแรงงานหญิง ๓๖ คน หรือร้อยละ ๗๒ ซึ่งจัดว่าแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันนี้ซึ่งเจริญเติบโตขึ้นทุกสาขาและในขณะเดียวกันภาวะค่าครองชีพก็สูงขึ้นเป็นเงาตามตัว จะให้แต่เพียงฝ่ายชายเป็นผู้รับหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวแต่เพียงผู้เดียวนั้นย่อมเป็นการยากลำบาก จากภาวะความจำเป็นทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ฝ่ายหญิงจำต้องค้นหานำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวและอีกประการหนึ่ง ปัจจุบันนี้ผู้หญิงสามารถทำงานทุกสายอาชีพได้เช่นเดียวกับชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมบางอย่าง เช่น โรงงานทอผ้า มีความต้องการใช้แรงงานหญิงสูงกว่าแรงงานชาย เสียอีกจึงเห็นได้ว่าความต้องการแรงงานในสมัยปัจจุบันนี้ไม่ได้รับเฉพาะแรงงานชายเท่านั้น แต่เปิดโอกาสให้แรงงานหญิงได้มีโอกาส

เข้าทำงานมากขึ้นแรงงานหญิงจึงได้เคลื่อนย้ายเข้ามามากกว่าแรงงานชาย (ตารางที่ ๘ หน้า ๓๐)

ลักษณะการมีครอบครัวของแรงงานที่เคลื่อนย้าย

เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชาย ได้เคลื่อนย้ายเข้ามาเมื่ออยู่ในวัยหนุ่มสาว ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า มีแรงงานทั้งหญิงและชายประมาณร้อยละ ๕๖ เป็นโสดและอีกร้อยละ ๔๔ เป็นแรงงานที่มีครอบครัวแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าการเคลื่อนย้ายของแรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งไม่มีพันธะทางครอบครัวมากเหมือนผู้ที่มีครอบครัวแล้ว การตัดสินใจที่จะกระทำการใดๆ จึงทำได้โดยง่าย ประกอบกับบุคคลในวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการความก้าวหน้าจึงมีความกล้าเสี่ยงที่จะเผชิญกับสิ่งที่ตนยังไม่เคยพบไม่เคยเห็นมาก่อน ต่างกับบุคคลที่มีครอบครัวแล้ว ซึ่งมีพันธะและปัญหาต่างๆ ประการ (ตารางที่ ๕ หน้า ๓๑)

การศึกษาของแรงงาน

จากการสอบถามปรากฏว่า แรงงานส่วนใหญ่คือ ๒๖ คนจาก ๕๐ คน หรือร้อยละ ๕๒ เป็นผู้ที่มีการศึกษาเพียงระดับ ป.๑ - ป.๔, ร้อยละ ๓๒ หรือ ๑๖ คน มีการศึกษาระดับ ป.๕- ป.๗ ร้อยละ ๔ หรือ ๒ คน มีการศึกษาระดับ มศ.๑- มศ.๓ ร้อยละ ๒ หรือ ๑ คน จบการศึกษาระดับ มศ.๔ -มศ.๕ และร้อยละ ๖ หรือ จำนวน ๓ คน มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ตารางที่ ๖ หน้า ๓๒) จากตัวเลขดังกล่าวนี้ทำให้รู้สึกได้ว่า แรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสามารถที่จะให้การฝึกอบรมเพื่อยกระดับการทำงานให้สูงขึ้นได้ แต่ในความเป็นจริงนั้นแรงงานส่วนใหญ่ มีคุณวุฒิระดับประถมศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานเหล่านี้เป็นพวกกรรมกรและคนงานกึ่งฝีมือ ซึ่งในลักษณะของงานไม่ต้องการผู้มีความรู้สูงนัก นายจ้างเองก็ไม่ได้สนใจว่าแรงงานจะมีระดับการศึกษาเพียงใด ในแรงงานประเภทดังกล่าวนี้ ภัยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นการยากที่แรงงานเหล่านี้จะยกระดับงานของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ ซึ่งมีผลเชื่อมโยงไปถึงระดับของรายได้ซึ่งมีอัตราเพิ่มน้อยมากในระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้แรงงานเหล่านี้สู้กับค่าครองชีพซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ไหว จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำก็เป็นผลทางอ้อมประการหนึ่งที่ทำให้เกิดมีการสไตรค์ของแรงงานเกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลของการเคลื่อนย้ายแรงงาน

จากผลการศึกษาค้นคว้ามาแล้วนั้น ปรากฏชัดว่า การเคลื่อนที่ของแรงงานมีแนวโน้มเคลื่อนที่ออกจากภาคเกษตรไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมมากกว่าแรงงานสาขาอื่นๆ ซึ่งอยู่นอกการเกษตร ทั้งนี้เพราะมีมูลเหตุอันเป็นทั้งแรงผลักดันและแรงจูงใจหลายประการด้วยกัน แต่มูลเหตุที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ก็คือมูลเหตุทางด้านเศรษฐกิจ ที่ทำให้แรงงานพากันละทิ้งอาชีพเดิมของตนและพากันเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม โดยมีความหวังว่า ตนเองจะมีสภาพความเป็นอยู่ในทางเศรษฐกิจดีกว่าอาชีพเดิมของตน

ผลที่ได้รับจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน

๑. การเคลื่อนย้ายของแรงงาน เพื่อไปทำงานอื่นที่มีรายได้ดีกว่าอาชีพที่ทำอยู่เดิม และเป็นงานที่ถาวร ย่อมจะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่บุคคลนั้น เพราะจะทำให้ได้มีงานทำที่มั่นคงและมีรายได้สูงขึ้น นอกจากนี้จะมีประโยชน์ต่อตัวแรงงานโดยตรงแล้ว ยังส่งผลดีต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมอีกด้วย

๒. ในกรณีที่แรงงานเคลื่อนที่เข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพื่อช่วยเหลือครอบครัว จะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวของตนให้มีความเป็นอยู่ดีกว่าเดิม โดยที่การประกอบอาชีพเดิมก็ไม่เสียกลับจะมีผลดีขึ้นเสียอีก เพราะทำให้มีผลผลิตเหลือเพื่อการจำหน่ายได้มากขึ้น

๓. ในกรณีที่ครัวเรือนเกษตรกรรมมีสมาชิกในครอบครัวมาก ปัญหาการขาดแคลนที่ดินเพื่อการเพาะปลูกจะเกิดขึ้น ปัญหาการผลิตได้น้อยไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาของแรงงานชนบทโดยเฉพาะแรงงานในการเกษตรซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำและตลอดมา เมื่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนลดลงไปบ้างจะด้วยวิธีการใดๆก็ตาม ย่อมจะทำให้ปัญหาค้นกล่าวมานี้ลดลงไปจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกที่ลดลง ซึ่งถ้าสมาชิกเคลื่อนที่ออกไปประกอบอาชีพอื่นในปริมาณที่พอเหมาะจะกับจำนวนเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรของจำนวนคนที่ยังเหลืออยู่ ก็จะทำให้การผลิตในอาชีพเดิมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ในระยะแรกของการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมมีความต้องการแรงงานจำนวนมากและแรงงานที่ได้รับนั้นส่วนใหญ่ก็มาจากภาคเกษตรนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลเสียที่ได้รับจากการเคลื่อนย้ายของแรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่มุ่งหวังที่จะหลุดพ้นจากสิ่งต่างๆ ที่ตนไม่พอใจจากห้องดินเค็ม และพากันเคลื่อนย้ายเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม แรงงานส่วนใหญ่จะขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านการทำงานอย่างถูกต้อง อาจจะมาเพราะคำชักชวนของเพื่อนหรือญาติพี่น้องหรือไม่ เช่นนั้นก็มาทำงานตัวเอง โดยไม่ทราบว่า จะมีงานให้ทำหรือไม่ ดังนั้นจึงมีปัญหาเกิดขึ้นเสมอแก่แรงงานเหล่านี้ เช่น แรงงานอาจไ้ทำงานที่ไม่ตรงกับความสามารถหรือแนวนักของคนมาก่อน อันมีผลทำให้อัตราค่าจ้างที่ได้รับต่ำมาก

สภาพความเป็นอยู่ของแรงงาน

การที่แรงงานจากภาคเกษตรเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมนั้น แรงงานแต่ละคนก็มีเหตุผลในการเคลื่อนย้ายของตนเอง แต่จากผลการวิเคราะห์ทำให้สามารถเห็นได้อย่างเด่นชัดว่า สาเหตุประการสำคัญที่สุดที่ทำให้แรงงานส่วนใหญ่มุ่งเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมนั้นเนื่องมาจากสภาพบีบคั้นทางเศรษฐกิจที่ตนได้รับจากการประกอบอาชีพเดิมในภูมิภาคของตนเอง การมีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิมซึ่งมีรายได้ที่ต่ำมากทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวหรือแม้กระทั่งตนเองให้ดำรงชีพอยู่อย่างสะดวกสบายได้ หรือความไม่ราบรื่นในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะด้วยอุปสรรคใดๆ ก็ตาม ย่อมจะเป็นแรงผลักดันให้แรงงานเหล่านี้พยายามกันรน เพื่อที่จะยกสภาพความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นทั้งสิ้น สำหรับการศึกษามิถึงสภาพความเป็นอยู่ของแรงงานก็เพื่อต้องการที่จะทราบว่า เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ การกันรนเพื่อหารายได้ให้สูงกว่าอาชีพที่เคยประกอบอยู่เดิมนั้นได้สมกับความปรารถนาของเขาหรือไม่ มีสิ่งไ้บางอย่างที่แรงงานเหล่านี้ได้รับความพึงพอใจและมีสิ่งไ้บางอย่างที่แรงงานเหล่านี้ยังไม่ได้รับความพึงพอใจ จากผลการศึกษาปรากฏผลว่าแรงงานส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม มีรายได้ดีกว่าการประกอบอาชีพเดิม ส่วนปัญหาที่แรงงานประสบขณะที่เคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่ในภาคอุตสาหกรรมนั้นก็มิเพียงเล็กน้อย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย, การปรับตัวเข้ากับสภาพการทำงาน ซึ่งก็มีปัญหาเพียงระยะแรกๆ ของการทำงานเท่านั้น

การเข้างานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมของแรงงาน

จากจำนวนแรงงานทั้งสิ้น ๕๐ คนนั้น ได้กระจายไปตามอุตสาหกรรมประเภท

ต่างๆ ทั้ง เจ็ดประเภทและอัตราการเข้าทำงานของแรงงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมเหล่านี้ ก็มีความมากน้อยซึ่งขึ้นอยู่กับความมากน้อยของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา คือ เขตลาคกระบัง มีอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทออยู่ มากกว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ จึงปรากฏว่า แรงงานดังกล่าวได้เข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมประเภทดังกล่าวนี้มาก (ตารางที่ ๘ หน้า ๓๓) การกระจายของแรงงานไปยังอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ นี้มีใช้เกิดขึ้นเพราะความตั้งใจตั้งแต่ทั้งอาชีพเดิมของตนมาว่า จะต้องเข้าทำงานในอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้เพราะแรงงานส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเท่าใดนัก การเข้าทำงานในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทนี้อาจเนื่องจากได้รับคำแนะนำ, ชักนำจากเพื่อนฝูงที่ทำงานอยู่ก่อนแล้วและประเภทของงานที่ทำนั้นส่วนใหญ่เป็นงานประเภทที่ไม่ต้องใช้ฝีมือมากนัก แรงงานเหล่านี้จึงสามารถบรรจุเข้าทำงานได้ในแทบทุกประเภทอุตสาหกรรม เมื่อได้ทำงานไปสักระยะหนึ่งก็หาความชำนาญงานเอาเอง ทางด้านการฝึกอบรมแรงงานนั้น ไม่ได้มีการกระทำอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่เป็นการฝึกในระหว่างการปฏิบัติงาน

รายได้รายจ่าย

ดังได้กล่าวแล้วว่า รายได้คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน แรงงานส่วนใหญ่กล่าวว่า รายได้ที่ได้รับอยู่ในอาชีพเดิมนั้นต่ำจึงมุ่งเข้าสู่งานภาคอุตสาหกรรม เพื่อหางานที่คาดว่าจะมีรายได้สูงกว่าอาชีพที่เคยประกอบอยู่เดิม ดังนั้นปัจจัยทางด้านรายได้ จึงเป็นเรื่องที่น่าจะให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง การที่คนส่วนใหญ่มีรายได้สูงเพียงพอแก่การใช้สอย ก็จะทำให้สภาพความเป็นอยู่มีความสุขสบายขึ้น ซึ่งก็เป็นเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยอยู่แล้วที่ต้องการจะยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น จึงควรจะได้ทำการศึกษาว่าแรงงานได้พบกับความสำเร็จในการเคลื่อนย้ายแรงงานของเขาหรือไม่ รายได้ใหม่ที่เขารับนี้สูงกว่ารายได้เดิมตามความประสงค์ของแรงงานหรือไม่ อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์อยู่ประการหนึ่งคือ จากการสอบถามแรงงานถึงระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในอาชีพที่เคยประกอบอยู่เดิมก่อนการเคลื่อนย้ายนั้น คำตอบที่ได้รับเป็นรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว มิใช่รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลหรือตัวของแรงงาน เนื่องจากรายได้ที่หัวหน้าครอบครัวได้รับจากการประกอบอาชีพ (โดยเฉพาะรายได้จากผู้ประ

97879

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบอาชีพสาขาเกษตร) อยู่ในระดับค่าอยู่แล้ว จึงมีใ้คนำรายได้นั้นแจกจ่ายให้สมาชิกในครอบครัวแต่ละคน แรงงานจึงแจ้งรายได้ทั้งหมดของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน แต่รายได้ในปัจจุบันที่แรงงานได้รับนั้นเป็นรายได้ของตัวแรงงานเอง ดังนั้นในแง่ของการเปรียบเทียบรายได้ในอาชีพเดิมกับรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน อาจจะมีมองเห็นได้ไม่ชัดเจนนัก จึงได้ทำการหารายได้ในอาชีพเดิมเฉลี่ยต่อบุคคล

จากการศึกษาระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแรงงานที่เคลื่อนย้าย โดยแยกระหว่างแรงงานหญิงและแรงงานชาย ในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมนั้น ปรากฏว่ารายได้ของแรงงานหญิงยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าแรงงานชายในทุกประเภทอุตสาหกรรม ทั้งที่กฎหมายมิได้กำหนดอัตราค่าจ้างแตกต่างกันเลยระหว่างแรงงานหญิงและแรงงานชาย แต่ในทางปฏิบัติ นั้นมีความแตกต่างกันมาก

ทัศนคติด้านต่างๆ ของแรงงาน

การทราบทัศนคติของแรงงานนั้น จะมีประโยชน์มากพอควรแก่ทั้งสถานประกอบการอุตสาหกรรมโดยตรงและแก่สังคมส่วนรวมด้วย ถ้าสถานประกอบการทั้งหลายได้ทราบถึงปัญหาข้อขัดข้องของแรงงานบางประการที่จะเป็นอุปสรรคหรือทำให้การทำงานของแรงงานขาดประสิทธิภาพและถ้าข้อข้องใจของแรงงานนั้น ทางนายจ้างพอที่จะมองหาหนทางในการแก้ไขได้ นอกจากจะเป็นผลดีโดยตรงต่อแรงงานแล้วยังเป็นการดึงความสนใจในการทำงานของแรงงานให้สูงขึ้นด้วย ซึ่งเป็นผลประโยชน์โดยตรงต่อสถานประกอบการ ดังนั้นจึงควรที่จะทราบทัศนคติของแรงงานเหล่านี้เป็นอย่างดี จากการสอบถามแรงงานทั้ง ๕๐ คนนั้นพบว่าแรงงานส่วนใหญ่มีความพอใจในงานที่กำลังทำอยู่ คือมีแรงงาน ๔๕ คนหรือร้อยละ ๙๐ ที่มีความพอใจในงานที่กำลังทำอยู่ แรงงานจำนวน ๒ คนหรือร้อยละ ๔ ที่ไม่พอใจและแรงงานที่เหลือ ๓ คนหรือร้อยละ ๖ ที่ไม่มีความรู้สึกใดๆ การที่แรงงานส่วนใหญ่มีความพอใจก็เนื่องจากว่าโดยทั่วๆ ไปแล้ว ลักษณะของงานนั้น ไม่ต้องใช้ฝีมือมากและไม่ต้องเสี่ยงกับอันตรายจนเกินไป ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมก่อสร้างซึ่งประสบภัยอันตรายได้มากกว่าเมื่อสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนงานในอนาคตของแรงงานจึงปรากฏผลออกมาว่า มีแรงงานเพียงส่วนน้อย คือจำนวน ๔ คนจาก ๕๐ คนหรือร้อยละ ๘ เท่านั้นที่มีความประสงค์จะหางานอื่นทำ แรงงานจำนวน ๑๓ คนหรือร้อยละ ๒๖ ยืนยันความตั้งใจที่จะทำงานในสถาน

ประกอบการเดิมของตน แรงงานจำนวน ๓๒ คนหรือร้อยละ ๖๔ ที่ยังไม่ได้ออกเรื่องการทำงานมาก่อน อาจจะเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนก็ได้ และแรงงานจำนวน ๑ คนหรือร้อยละ ๒ ที่คิดจะกลับไปทำงานเดิม จึงเห็นว่ามีแรงงานเพียงร้อยละ ๔ เท่านั้นที่เริ่มรู้สึกที่อยากจะหางานอื่นที่ดีกว่าทำ บัจจุบันประกอบอีกประการหนึ่งที่ทำให้แรงงานยังไม่คิดที่จะเปลี่ยนงานก็คือ งานที่เขาได้รับมอบหมายให้ทำปัจจุบันส่วนใหญ่แรงงานได้ทำงานตรงกับความสามารถของตนแล้ว ทั้งนี้เพราะงานในหน้าที่ของเขานั้น ไม่ต้องใช้ฝีมือมากแม้ว่าจะต้องทำงานโดยใช้เครื่องจักรแต่เป็นแค่เพียงผู้ป้อนวัตถุดิบเข้าไปให้ทันกับการทำงานของเครื่องจักรในแต่ละช่วงตอนเท่านั้น และทำงานในหน้าที่รับผิดชอบอื่นๆ เพียงหน้าที่เดียวจนเกิดความชำนาญ ดังนั้นแรงงานส่วนใหญ่คือจำนวน ๔๕ คนหรือ ร้อยละ ๕๐ จึงตอบว่า งานที่นั่นตรงกับความสามารถของเขาแล้ว จึงทำให้แนวโน้มในการเปลี่ยนงานลดค่าความไปค่าย มีแรงงานเพียง ๓ คนหรือร้อยละ ๖ ที่ให้คำตอบว่า งานที่ทำอยู่นั้นไม่ตรงกับความสามารถของเขาและแรงงานที่เหลืออีก ๒ คน หรือร้อยละ ๔ ที่ไม่มีความคิดเห็นใดๆ เลย

ปัญหาที่สำคัญของแรงงานอีกประการหนึ่งก็คือ การเบื่อบริษัทการทำงานเป็นเวลา ทั้งนี้เพราะเมื่อตอนแรงงานทำงานอยู่ในภาคเกษตร ไม่ได้กำหนดเวลาอย่างเข้มงวดเหมือนกับการทำงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม การทำงานมีอิสระทั้งนี้ เพราะลักษณะของงานแตกต่างกัน จากผลการสอบถามแรงงาน ปรากฏว่า มีแรงงานจำนวน ๑๔ คนหรือร้อยละ ๓๖ ที่เบื่อบริษัทการทำงานที่เป็นระบบเวลาที่แน่นอน แรงงานจำนวน ๒๗ คนหรือร้อยละ ๕๔ ที่สามารถปรับตัวได้แล้วไม่เกิดความเบื่อหน่าย ส่วนแรงงานที่เหลือจำนวน ๕ คนหรือร้อยละ ๑๐ ไม่มีความคิดเห็นใดๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ (ตารางที่ ๔ หน้า ๓๔)

สวัสดิการ

การให้บริการด้านสวัสดิการของสถานประกอบการต่างๆ แก่แรงงานนั้น จักได้ว่าเป็นผลตอบแทนที่นอกเหนือจากตัวเงิน ซึ่งถ้าจะจัดเข้าไปในรูปตัวเงินแล้วก็เท่ากับว่าแรงงานจะมีรายได้สูงกว่าที่ได้รับในปัจจุบัน โดยทั่วไป สถานประกอบการอุตสาหกรรมจะต้องให้สวัสดิการต่างๆแก่ลูกจ้างอย่างน้อยก็ ๑ อย่าง สวัสดิการที่นายจ้างจัดให้มีก็ได้แก่สถานรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย สถานที่อยู่ อาหาร เสื้อผ้า บริการขนส่งอื่นๆ บางสถานประกอบการก็อาจจัดให้เพียง ๑ หรือ ๒ อย่าง ในขณะที่บางสถานประกอบการก็อาจมี

ให้มากกว่านั้น เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมโดยไม่แบ่งการพิจารณาออกในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมพบว่า แรงงานส่วนใหญ่มีจำนวน ๓๗ คน หรือร้อยละ ๗๔ ได้รับสวัสดิการค้ำเค้นเครื่องแบบจากนายจ้าง สวัสดิการที่แรงงานได้รับเป็นอันดับรองลงมาก็คือ สวัสดิการในร้านอาหาร ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นส่วนรวม ปรากฏว่า แรงงานจำนวน ๒๓ คน หรือร้อยละ ๔๖ ได้รับสวัสดิการค้ำเค้นนี้จากนายจ้าง สวัสดิการอีกรูปหนึ่งที่นายจ้างให้แก่แรงงานก็คือการให้การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุ อันเนื่องมาจากการทำงาน (ตารางที่ ๕ หน้า ๓๕)

การได้รับสวัสดิการต่างๆ จากนายจ้างนี้ เปรียบเสมือนกับแรงงานมีรายได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่มีใช้ในรูปตัวเงิน ดังจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ ค่าจ้างที่ได้รับเป็นตัวเงินนั้นต่ำกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ แต่เนื่องจากสวัสดิการของสถานประกอบการประเภทนี้ อยู่ในระดับที่ดีพอใช้ คือให้สวัสดิการค้ำเค้นที่พิกอศัยแก่แรงงานอย่างทั่วถึง อีกทั้งบางโรงงานก็มีเครื่องนุ่งห่มให้ด้วย ดังนั้นถ้าสถานประกอบการทั้งหลายจะได้จัดสวัสดิการค้ำเค้นต่างๆ ที่พอจะอำนวยความสะดวกให้แก่แรงงานได้ ก็จะช่วยขจัดปัญหาข้อโต้แย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ไปได้มาก และในขณะที่เดียวกันอาจจะทำให้ขวัญของแรงงานดีขึ้น มีความตั้งใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น อันจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้นในขั้นปลาย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตภาคกระบี่นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ว่า

๑) รายได้ในอาชีพเดิมค่า

๒) การขาดแคลนที่ดิน เพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ในการทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าว ใช้วิธีทางสถิติที่เรียกว่า Contingency Coefficient โดยพิจารณาว่า การเคลื่อนย้ายของแรงงานจากแขนงต่างๆ ทั้ง ๖ แขนงในเขตภาคกระบี่ ได้ทำการจำแนกมาแล้วนั้น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้งสองดังกล่าวเพียงใด

สำหรับผลการวิเคราะห์ ได้ทำการหาความสัมพันธ์ในปัจจัยที่กำหนดการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ละปัจจัย โดยการหาความสัมพันธ์ในการเคลื่อนย้ายแต่ละคู่ โดยการหาค่า Correlation Coefficient (r) ซึ่งปรากฏผลออกมาดังนี้

๑. การหาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขนงต่างๆ กับการมีรายได้ในอาชีพเดิมค่า ปรากฏผลว่า r มีค่า ๐.๒๖๓๗

๒. การหาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขนงต่างๆ กับการขาดแคลนที่ดิน เพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร ปรากฏผลว่า r มีค่า ๐.๑๘๕๘

จากผลการวิเคราะห์โดยวิธีการดังกล่าว ทำให้มั่นใจได้ว่าปัจจัยทั้งสองประการเป็นตัวกำหนดการเคลื่อนย้ายแรงงานจริง ผลที่ได้นั้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยทางด้านรายได้มีความสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายเป็นอันดับแรก เนื่องจากแรงงานมีรายได้ต่ำจึงทำให้เขาค้นรณหางานอื่นทำ เพื่อบางที่จะทำให้เขามีรายได้สูงขึ้น ดังนั้น ปัจจัยทางด้านรายได้ต่ำจึงเป็นตัวกำหนดที่มีความสำคัญมาก ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวประกอบทางด้านการผลิตที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตเท่าที่ควรก็คือ สภาพการขาดแคลนที่ดิน ซึ่งนับว่าเป็นตัวกำหนดที่มีความสำคัญพอสมควร

อย่างไรก็ดี เพื่อที่จะดูว่า ทำไมปัจจัยทั้งสองจึงมีความสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานมากน้อยแตกต่างกัน จึงได้ทำการศึกษาโดยละเอียดในแต่ละปัจจัยดังนี้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ถ่ายขึ้นเทคโนโลยีพระจอมเกล้าภาคกระบี่ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑) บัณฑิตเกี่ยวกับรายได้ในอาชีพเดิมค่า แรงงานส่วนใหญ่
ได้แจ้งสาเหตุที่ตนได้เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมว่า เนื่องจากรายได้จาก
การประกอบอาชีพเกษตรนั้นค่า ไม่พอใช้ จะเห็นได้จากตารางที่ ๑๐ หน้า ๓๖
มีแรงงานถึง ๑๕ คนหรือร้อยละ ๓๔ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อคนตกอยู่ในช่วง ๑ - ๑๐๐๐
บาท ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่ต่ำมาก แรงงานจำนวน ๑๗ คน หรือร้อยละ ๓๘ มีรายได้เฉลี่ย
อยู่ในช่วง ๑,๐๐๑ - ๒,๐๐๐ บาท แรงงานจำนวน ๑๓ คนหรือร้อยละ ๒๖ ที่มีรายได้
เฉลี่ยอยู่ในช่วง ๒,๐๐๑ - ๓,๐๐๐ บาท และแรงงานที่เหลืออีก ๑ คนหรือร้อยละ ๒ เท่านั้นที่
มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า ๓,๐๐๐ บาทขึ้นไป

จากข้อมูลที่ได้รับนี้จะเห็นว่า แรงงานเหล่านี้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
อยู่ในระดับที่ต่ำและเป็นรายได้ที่จะต้องนำไปใช้จ่ายเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวอีก จาก
การวิเคราะห์ระดับรายได้ทั้งก่อนและหลังการเคลื่อนย้ายของแรงงาน (ตารางที่ ๑๐
หน้า ๓๖) ทำให้มองเห็นได้ว่าแรงงานได้พยายามดิ้นรนเพื่อหารายได้ที่ดีกว่าอาชีพเดิม
ของตนจริง เพราะการทำงานในภาคอุตสาหกรรมนั้น ทำให้เขามีรายได้ต่อบุคคลเป็นตัวเงิน
เพิ่มขึ้น (ตารางที่ ๑๑ หน้า ๓๗) ก็แสดงให้เห็นว่า ฐานะของแรงงานอาจจะดีกว่า
เมื่อยังประกอบอาชีพเดิม

๒) บัณฑิตเกี่ยวกับการขาดแคลนที่ดิน โดยแท้จริงแล้วขนาดเนื้อที่ถือครอง
นั้นมีผลต่อการเคลื่อนย้ายแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะขึ้นอยู่กับทิศคนที่ทำการเพาะปลูกและผลผลิต
ที่ได้ แต่เนื่องจากการศึกษาไม่ได้เน้นถึงชนิดของพืชที่ทำการเพาะปลูกว่า ต้องการขนาดที่ดิน
ที่เหมาะสมเพียงใด แต่ดูจากแรงงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวนา จึงถือเสมือนว่าแรงงานส่วน
ใหญ่ได้ทำการผลิตข้าว อย่างไรก็ตามก็เมื่อพิจารณาเนื้อที่ทำการเกษตรของแรงงานแล้ว
ปรากฏว่า แรงงานจำนวน ๓๓ คนหรือร้อยละ ๖๖ ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองเลยต้องเช่าที่
ของคนอื่นทำ จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ส่วนหนึ่งต้องนำไปเป็นค่าเช่า หรือไม่ก็ทำให้ได้รับผลตอบแทน
ที่เป็นตัวเงินน้อย เนื่องจากต้องชำระเป็นค่าเช่าที่ดินอีกด้วย ส่วนแรงงานที่มีเนื้อที่ทำ
การเกษตรสูงสุด จะอยู่ในระหว่าง ๑ - ๑๕ ไร่ จำนวน ๕ คน หรือร้อยละ ๑๔ ซึ่งนับว่า
เป็นเนื้อที่ที่น้อยสำหรับการผลิตทางการเกษตร อย่างไรก็ตามเมื่อดูขนาดเนื้อที่ถือครอง
แล้วจะเห็นว่า มีขนาดเนื้อที่ถือครองต่ำมาก (ตารางที่ ๑๒ หน้า ๓๘)

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้แรงงานละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม ไปทำงานทางภาคอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ สภาพการมีรายได้ต่ำ อันเป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากค่านการผลิต ผลผลิต การตลาดสินค้าเกษตร ปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาก็คือการขาดแคลนที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร ปัจจัยทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วนี้มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งรัฐบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะพิจารณาหาทางแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ พบว่าสาเหตุในการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญก็คือ สาเหตุทางค่านายได้ ซึ่งผลการทดสอบทางสถิติปรากฏว่า แรงงานมีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิมค่า จึงเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากอาชีพเดิม เพื่อหางานที่คาดว่าจะให้รายได้ที่ดีกว่าทำ ซึ่งมีค่า $\text{Correlation Coefficient (r)}$

๐.๒๖๓๗ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การขาดแคลนที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งแรงงานส่วนมากไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ของคนอื่นทำ จากการทดสอบมีค่า $\text{Correlation Coefficient (r)}$ ๐.๑๘๕๘ จะเห็นได้ว่าปัจจัยทั้งสองประการ ดังที่กล่าวมา เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดมีการเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าว

สำหรับลักษณะ โดยทั่วไปของแรงงานนั้นพบว่า แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนโสด ประมาณร้อยละ ๕๖ เพราะคนโสดไม่มีพันธะผูกพันทางครอบครัวมากเหมือนผู้ที่มีการครอบครัวแล้วและคนโสดมักจะอยู่ในวัยหนุ่มสาว เป็นวัยที่ชอบที่จะพบเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ และชอบการเสี่ยงโชค

สำหรับด้านการศึกษาของแรงงานนั้น ปรากฏว่า แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๘ มีการศึกษาระดับชั้น ป.๑ - ป.๓ แต่ถึงแม้จะมีการศึกษาในระดับที่ต่ำก็ไม่นับอุปสรรคต่อการหางานของแรงงานเลย เพราะนายจ้างก็ไม่ต้องการแรงงานที่มีความรู้สูงนัก เพื่อที่จะได้ไม่ต้องให้ค่าจ้างในอัตราที่สูงและบรรจุเข้าทำงานในหน้าที่ที่คนมีความรู้ระดับดังกล่าวพอจะทำได้ นายจ้างหวังที่จะให้แรงงานมาด้วยความชำนาญในระหว่างการปฏิบัติงานและจะค่อยๆ ขึ้นอัตราค่าจ้างให้ตามความเหมาะสมและตามความชำนาญ

จากการสอบถามทัศนคติของแรงงาน แรงงานส่วนใหญ่มีความพอใจในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันนี้ ปัญหาต่างๆ ในการทำงานมีไม่มากนักทั้งนี้เพราะงานที่ทำนั้น ไม่มีความสลับซับซ้อนหรือยากจนเกินความสามารถของแรงงาน จะมีอยู่บ้างก็ในด้านการปรับตัวให้เข้ากับลักษณะงานที่ต้องทำเป็นระบบเวลา ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ไม่เคยชินมาก่อน เพราะงานในอาชีพเดิมนั้น เป็นการทำงานตามสบาย ไม่ได้กำหนดเวลาทำงานที่แน่นอนลงไป แต่ทัศนคติต่ออัตราค่าจ้างแรงงานนั้นนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ เพราะแรงงานส่วนใหญ่กล่าวว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าจ้างที่คนได้รับต่ำเกินไป ทั้งที่แรงงานส่วนใหญ่ก็ไม่ถึงขั้นขาดส่น แต่ทัศนคติทางค่านายได้ยากที่จะตัดสินว่าระดัปลงถึงจะดี เพราะค่าจ้างก็ต้องการรายได้ในระดัปลงกันทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเพิ่มสวัสดิการให้แรงงานมากยิ่งขึ้น เช่น ปรับปรุงค่านที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสวัสดิการที่มีความจำเป็นอย่างมาก นอกจากสวัสดิการค่านที่พักแล้ว บริการด้านอาหารและยารักษาโรค ซึ่งเท่าที่นายจ้างได้จัดให้ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นการได้รับสวัสดิการค่านต่างๆ เท่ากับว่าเป็นการเพิ่มรายได้ที่แท้จริงของแรงงานให้สูงขึ้น ช่วยให้แรงงานได้สุขสบายขึ้น อาจจะดีเสียยิ่งกว่าการเพิ่มรายได้เป็นตัวเงินให้แก่แรงงานเสียอีก เพราะถ้าระดับราคาสินค้าและบริการต่างๆ ไปในท้องตลาดสูงขึ้น จนทำให้คนมีอำนาจซื้อต่ำลง การเพิ่มอัตราค่าจ้างให้แก่แรงงานก็เกือบจะเรียกได้ว่าไม่มีผลดีใดๆ เลย การจัดสวัสดิการให้แก่แรงงานยังจะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่า

๒. ควรมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับแรงงาน ให้มีระบบการประกันสังคมที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อการคุ้มครองและสวัสดิภาพของลูกจ้างแรงงาน เกี่ยวกับความเจ็บป่วย อันตรายจากการทำงาน ขราภาพ การถูกไล่ออกจากงานโดยปราศจากความผิดและอื่นๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการประกันสวัสดิภาพของแรงงานและช่วยบำรุงขวัญของแรงงาน

๓. ภารกิจที่เป็นต้นเหตุให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานนอกจากภารกิจทางค่านรายได้เดิมค่าและภารกิจทางค่านการขาดแคลนที่ดินแล้ว น่าจะมีภารกิจอื่นๆ อีกที่เป็นตัวกำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายดังกล่าว อาทิ ภารกิจทางค่านการหารายได้เพิ่มเติม , ภารกิจทางค่านธรรมชาติ ภารกิจเกี่ยวกับที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์, การเบียดเบียนอาชีพเดิม, จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีมาก, ความต้องการอยากอยู่ในเมือง, การติดตามและอื่นๆ ซึ่งภารกิจต่างๆ ที่กล่าวมานี้น่าจะมีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงต่างๆ ของเขตลาคกระบังอยู่บ้างพอสมควร ควรจะให้นักศึกษารุ่นต่อไปได้ทำการค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติม เพื่อจะได้ค้นหาสาเหตุที่แท้จริงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองวิทยาการและสถิติแรงงาน ส่วนแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์ ๒๕๐๘.
รายงานสรุปผลเบื้องต้นการศึกษาวิจัยการอพยพของพลเมืองในประเทศไทย

กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ๒๕๐๘. การศึกษาข้อเท็จจริงเรื่องการอพยพ
พลเมืองในประเทศไทย

ซารีบี ยาวูอิ. ๒๕๑๘. การเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทสู่ตัวเมืองจากการ
ศึกษากรณีของแหล่งอุตสาหกรรมในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดยะลา

ประสิทธิ์ ขาสสมบัติ. ๒๕๑๘. การเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง
และประโยชน์ที่มีต่ออุตสาหกรรม (โรเนียว)

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์. ๒๕๒๑. "แบบจำลองการเคลื่อนย้ายแรงงาน" วารสารเศรษฐศาสตร์
เกษตร ปีที่ ๙, เล่มที่ ๘, สิงหาคม - ตุลาคม ๒๕๒๑.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๒ ภูมิสำเนาของแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม

แขวง	จำนวนราย		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
ลาดกระบัง	๒	๒๓	๒๕	๕๐
ชุมทอง	๑	๒	๓	๖
ลำปลาทิว	๒	๒	๔	๑๖
ทับยาว	๔	๒	๑๐	๒๐
คลองสองคันทูน	-	๒	๒	๔
คลองสามประเวศ	๑	๑	๒	๔
รวม	๑๔	๓๖	๕๐	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๓ อายุของแรงงาน

แขวง	อายุ						รวม
	๑๕-๒๐ ปี	๒๑-๒๕ ปี	๒๖-๓๐ ปี	๓๑-๓๕ ปี	๓๖-๔๐ ปี	๔๑ปีขึ้นไป	
ลาตกระบัง	๕	๔	๕	๓	๑	๓	๒๕
ซุมทอง	๒	๑	-	-	-	-	๓
ล่ำปลาทิว	๑	๕	๑	๑	-	-	๘
ทัพยา	๔	๑	๔	๑	-	-	๑๐
กลองส่องา	-	๑	-	๑	-	-	๒
กลองสามา	๒	-	-	-	-	-	๒
รวม	๑๔	๑๒	๑๔	๖	๑	๓	๕๐
ร้อยละ	๒๘	๒๔	๒๘	๑๒	๒	๖	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๔ เทศของแรงงานที่เคลื่อนย้าย

แขวง	เทศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ลากระบัง	๒	๒๓	๒๕
ชุมทอง	๑	๒	๓
ลำปลาทิว	๖	๒	๘
ทับยาว	๔	๖	๑๐
คลองสองา	๑	๒	๓
คลองสาม	๑	๑	๒
รวม	๑๔	๓๖	๕๐
ร้อยละ	๒๘	๗๒	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๕ ลักษณะการมีครอบครัวของแรงงาน

แขวง	แรงงานชาย		แรงงานหญิง		รวม
	มีครอบครัว	โสด	มีครอบครัว	โสด	
ลาทกระบัง	๑	๑	๕	๑๘	๒๕
ซุมทอง	๑	-	-	๒	๓
ลำปลาทิว	๒	๘	๑	๑	๘
ทึบยาว	๓	๑	๑	๕	๑๐
คลองสองา	-	-	๑	๑	๒
คลองสามา	-	๑	-	๑	๒
รวม	๗	๗	๑๒	๒๘	๕๐
ร้อยละ	๑๔	๑๔	๒๔	๕๘	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๒ การศึกษาของแรงงานที่เคลื่อนย้าย

แขนง	ระดับการศึกษา					รวม
	ป.๑-ป.๔	ป.๕-ป.๗	มศ.๑-๓	มศ.๔-๕	อาชีวะ	
ลาภกระบัง	๑๔	๘	๑	-	๒	๒๕
ชุมทอง	๒	๑	-	-	-	๓
ลำปลาหิว	๔	๒	๑	๑	-	๘
ทับยาว	๕	๒	๒	-	๑	๑๐
คลองสองา	๑	๑	-	-	-	๒
คลองสามา	-	๒	-	-	-	๒
รวม	๒๖	๑๖	๔	๑	๓	๕๐
ร้อยละ	๕๒	๓๒	๘	๒	๖	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๓ จำนวนแรงงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
อุตสาหกรรมทอผ้า	๒๐	๔๐
อุตสาหกรรมผลิตเครื่องกีฬา	๕	๑๐
อุตสาหกรรมผลิตรองเท้า	๓	๖
อุตสาหกรรมผลิตเครื่องครัว	๔	๘
อุตสาหกรรมผลิตถุงมือ	๕	๑๐
อุตสาหกรรมผลิตรถยนต์	๓	๖
อุตสาหกรรมผลิตเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก	๑๐	๒๐
รวม	๕๐	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๒ ทักษะที่มีต่องานที่ทำในปัจจุบันของแรงงาน

ทักษะ	ตอบรับ		ตอบปฏิเสธ		ไม่ออกความเห็น	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ความพอใจในงานที่ทำ	๔๕	๕๐	๒	๔	๓	๖
งานที่ทำตรงกับความสามารถ	๔๕	๕๐	๓	๖	๒	๔
การเปลี่ยนงานในอนาคต	๕	๑๐	๑๓	๒๖	๓๒	๖๔
ความเบื่อกว่าในระบบการทำงาน	๑๔	๓๖	๒๗	๕๔	๕	๑๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๕ สวัสดิการที่แรงงานได้รับจากสถานประกอบการต่างๆ

ประเภทอุตสาหกรรม	ชนิดของสวัสดิการ			
	รักษาพยาบาล	ที่อยู่อาศัย	อาหาร	เสื้อผ้า
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐
อุตสาหกรรมกีฬา	-	-	-	-
อุตสาหกรรมรองเท้า	-	-	-	-
อุตสาหกรรมเครื่องครัว	-	-	-	๔
อุตสาหกรรมถุงมือ	-	-	-	-
อุตสาหกรรมรถยนต์	๓	-	๓	๓
อุตสาหกรรมเครื่องยนต์	๑๐	-	-	๑๐
รวม	๓๓	๒๐	๒๓	๓๗
ร้อยละ	๖๖	๔๐	๔๖	๗๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๐ รายได้ของแรงงาน (ก่อนการเคลื่อนย้าย)

รายได้ ช่วง	ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๑,๐๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๑-๓,๐๐๐ บาท	๓,๐๐๑ขึ้นไป บาท	รวม
ลาตกระบัง	๑๒	๗	๖	-	๒๕
ชุมทอง	๑	๑	๑	-	๓
ล่าปลาทิว	๑	๕	๒	-	๘
ทับยาว	๓	๓	๕	-	๑๑
คลองสอง ๖	๑	๑	-	-	๒
คลองสามา	๑	-	-	๑	๒
รวม	๑๘	๑๗	๑๓	๑	๕๐
ร้อยละ	๓๘	๓๔	๒๖	๒	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๑ รายได้ของแรงงาน (ภายหลังการเคลื่อนย้าย)

รายได้ ช่วง	ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๑,๐๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๑-๓,๐๐๐ บาท	๓,๐๐๐ ขึ้นไป บาท	รวม
ลากกระบี่	๒	๑๘	๔	๑	๒๕
ชุมทอง	๒	๑	-	-	๓
ลำปลาทิว	-	๓	๔	๑	๘
ทับยาว	๒	๒	๖	-	๑๐
คลองสองฯ	-	๒	-	-	๒
คลองสามฯ	๑	-	๑	-	๒
รวม	๗	๒๒	๑๕	๒	๔๖
ร้อยละ	๑๕	๕๒	๓๐	๕	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๒ การถือครองที่ดินของแรงงาน

เนื้อที่ถือครอง แขวง	ไม่มีที่ดิน	เนื้อที่ถือครอง				รวม
		๑-๑๕ ไร่	๑๖-๓๐ ไร่	๓๑-๔๕ ไร่	๔๖-๖๐ ไร่	
ลากกระบัง	๑๕	๖	๑	-	๓	๒๕
ขุมทอง	๒	๑	-	-	-	๓
ลำปลาหิว	๖	๑	๑	-	-	๘
ทับยาว	๘	-	๑	๑	-	๑๐
คลองสองา	๑	-	-	-	๑	๒
คลองสามา	๑	๑	-	-	-	๒
รวม	๓๓	๙	๓	๑	๔	๕๐
ร้อยละ	๖๖	๑๘	๖	๒	๘	๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขนงต่างๆกับการขาดแคลนที่ดินเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร

เนื้อที่ถือครอง แขวง	๐ ไร่	✓ ๑ - ๑๕	✓ ๑๖-๓๐	✓ ๓๑- ๔๕	✓ ๔๖ - ๖๐	Ni
ลาดกระบัง	๑๕ (๑๖.๕) ๐.๑๕	๖ (๔.๕) ๐.๕	๑ (๑.๕) ๐.๑๗	- (๐.๕) ๐.๕	๓ (๒) ๐.๕	๒๕
ชุมทอง	๒ (๑.๕๔) ๐.๐๐๐๒	๑ (๐.๕๔) ๐.๓๕	- (๐.๑๔) ๐.๑๔	- (๐.๐๖) ๐.๐๖	- (๐.๒๔) ๐.๒๔	๓
ลำปลาทิว	๖ (๕.๒๔) ๐.๑๐	๑ (๑.๔๔) ๐.๑๓	๑ (๐.๔๔) ๐.๕๖	- (๐.๑๖) ๐.๑๖	- (๐.๖๔) ๐.๖๔	๔
ทับยาว	๔ (๖.๖) ๐.๓๐	- (๑.๔) ๑.๔	๑ (๐.๖) ๐.๒๗	๑ (๐.๒) ๓.๒	- (๐.๔) ๐.๔	๑๐
คลองสองา	๑ (๑.๓๖) ๐.๐๔	- (๐.๓๖) ๐.๓๖	- (๐.๑๖) ๐.๑๖	- (๐.๐๔) ๐.๐๔	๑ (๐.๑๖) ๔.๔๑	๒
คลองสุามา	๑ (๑.๓๖) ๐.๐๔	๑ (๐.๓๖) ๑.๑๔	- (๐.๑๖) ๐.๑๖	- (๐.๐๔) ๐.๐๔	- (๐.๑๖) ๐.๑๖	๒
Nj	๓๓	๘	๓	๑	๔	๕๐

Handwritten notes and stamps in Thai script, including a circular official stamp.

$$\chi^2 = \frac{\sum (N_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}} = 17.19$$

$$r = \frac{\chi^2}{\chi^2 + N} = \frac{17.19}{17.19 + 50} = 0.2558$$

$$r = \frac{\chi^2}{N(K-1)} = \frac{17.19}{50(11-1)} = 0.1854$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงต่างๆ กับการมีรายได้
ในอาชีพเดิมค่า

รายได้ แขวง	ต่ำกว่า ๑๐๐๐	๑๐๐๑-๒๐๐๐	๒๐๐๑-๓๐๐๐	๓๐๐๐ ขึ้นไป	Ni
ลากกระบัง	๑๒ (๘.๕) ๐.๖๖	๓ (๘.๕) ๐.๒๒	๖ (๖.๕) ๐.๐๘	- (๐.๕) ๐.๕	๒๕
ขุมทอง	(๑.๑๘) ๐.๐๒	(๑.๐๒) ๐.๐๐๐๓	(๐.๗๘) ๐.๐๖	- (๐.๐๖) ๐.๐๖	๓
ลำปลาหิว	๑ (๓.๐๘) ๑.๓๓	๕ (๒.๗๒) ๑.๘๑	๒ (๒.๐๘) ๐.๐๐๓	- (๐.๑๖) ๐.๑๖	๘
ห้วยยาว	๓ (๓.๘) ๐.๑๓	๓ (๓.๘) ๐.๐๕	๘ (๒.๖) ๐.๓๕	- (๐.๒) ๐.๒	๑๐
คลองสองา	๑ (๐.๓๖) ๐.๐๓	๑ (๐.๖๘) ๐.๑๕	- (๐.๕๒) ๐.๕๒	- (๐.๐๘) ๐.๐๘	๒
คลองสามา	๑ (๐.๓๖) ๐.๐๓	- (๐.๖๘) ๐.๖๘	- (๐.๕๒) ๐.๕๒	๑ (๐.๐๘) ๒๓.๐๘	๒
Nj	๑๘	๑๓	๑๓	๑	๕๐

$$\chi^2 = \sum \frac{(N_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}} \quad \chi^2 = 31.3$$

$$C = \frac{\sqrt{\chi^2}}{\sqrt{\chi^2 + N}} = \frac{\sqrt{31.3}}{\sqrt{31.3 + 50}} = 0.6205$$

$$r = \frac{\sqrt{\chi^2}}{\sqrt{N(K-1)}} = \frac{\sqrt{31.3}}{\sqrt{50(10-1)}} = 0.2637$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในเขตลาคกระบียง
กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๔

ชื่อผู้สัมภาษณ์ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พศ. ....
ชื่อผู้ตรวจ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พศ. ....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑. ชื่อสถานประกอบการ .....

ที่ตั้งเลขที่ .....ตรอก/ซอย .....ถนน.....

ตำบล/แขวง .....อำเภอ/เขต .....จังหวัด.....

ประเภทของกิจการ .....

๒. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นาย,นาง,นางสาว ..... อายุ ..... ปี

๓. การศึกษา - ท่านจบการศึกษาระดับใด

- ไม่ได้รับการศึกษา   ป.๑- ป.๔   ป.๖ - ป.๗
- มศ.๑ - มศ.๓   มศ.๔ - มศ.๕   อาชีวศึกษา
- อุดมศึกษา   อื่นๆ (ระบุ) .....

๔. สภาพการสมรส - ในปัจจุบันท่านแต่งงานหรือยัง

- โสด   สมรส   หม้าย
- หย่า   แยกกันอยู่

๕. จำนวนสมาชิกในบ้าน

- ๒ คน   ๓ คน   ๔ คน
- ๕ คน   ๖ คน   ๗ คน
- ๘ คน   ๙ คน   ๑๐ คน
- มากกว่า ๑๐ คน (ระบุจำนวนคน) .....

๖. ภูมิลำเนา

๖.๑ ท่านเกิดที่แขวง (ตำบล) .....เขต(อำเภอ) .....จังหวัด....

๖.๒ ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ในภูมิลำเนาเดิมหรือไม่ (ถามเมื่อคนงานมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในตำบลหรืออำเภอที่สถานประกอบการตั้งอยู่)

- อยู่   ไม่อยู่

๗. ท่านเปลี่ยนงานจากอาชีพเดิมมาประกอบอาชีพใหม่ เมื่อปี พศ..... เดือน .....

๘. การเปลี่ยนอาชีพ (การเปลี่ยนงาน)

๘.๑ ในขณะที่ท่านเปลี่ยนอาชีพ ท่านอายุเท่าไร ..... ปี

๘.๒ ฐานะแต่งงาน - ในขณะนั้นท่านแต่งงานหรือยัง

- โสด   สมรสแล้ว   หม้าย   แยกกันอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑๓. รายได้ปัจจุบัน - ท่านได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน รายเดือน หรือ รายเหมา
- ๑๓.๑ ถ้ารับเป็นรายวัน วันละ .....บาท
 ถ้ารับเป็นรายเดือน เดือนละ ..... บาท
 ถ้าเป็นงานเหมา รายได้เฉลี่ยวันละ ..... บาท
- ๑๓.๒ เงินโบนัส ปีละ ..... บาท
- ๑๓.๓ เงินรายได้อื่นๆ ..... บาท
- รวมทั้งสิ้น ในระยะเวลา ๑ ปี มีรายได้ ..... บาท
๑๔. ปัจจุบัน ในเดือนหนึ่งๆ ท่านมีรายได้ประมาณ ..... บาท
 เป็นค่าเช่าบ้าน ..... บาท
 เป็นค่าอาหาร ..... บาท
 เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ..... บาท
๑๕. ท่านมีรายได้พอเพียงกับรายจ่ายหรือไม่
 เพียงพอ ไม่เพียงพอ
๑๖. ท่านได้รับสวัสดิการอะไรจากนายจ้างบ้าง
 ค่ารักษาพยาบาล บริการที่อยู่อาศัย
 อาหารฟรีเป็นจำนวน .....มื้อต่อวัน เสื้อผ้า, เครื่องแบบ .....ชุด
 อื่นๆ (ระบุ)..... คอปี
๑๗. ท่านมีแผนการในอนาคตอย่างไร
 เปลี่ยนงานใหม่ ไม่เปลี่ยน
 กลับไปทำงานเดิม ยังไม่ทราบ
๑๘. โดยทั่วไปแล้ว ฐานะความเป็นอยู่ของท่านในปัจจุบันดีกว่าเมื่อสมัยทำงานอาชีพเดิม(อาชีพ
 เกษตร) หรือไม่
 ดีขึ้น เลวลง ไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑๘. ท่านมีความรู้สึกอย่างไร ในคำถามต่อไปนี้

	ตอบรับ	ตอบปฏิเสธ	ไม่ทราบ
๑) ท่านพอใจในงานที่ทำอยู่หรือไม่	.....	.....	.....
๒) งานที่ทำอยู่ตรงกับความสามารถของท่านหรือไม่	.....	.....	.....
๓) มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือหรือไม่	.....	.....	.....
๔) ท่านเบื่อระบบการทำงาน เป็นเวลาหรือไม่	.....	.....	.....
๕) รายได้จากการทำงานที่นี้ดีกว่า เมื่อครั้งทำงาน เกี่ยวกับการเกษตร หรือไม่	.....	.....	.....
๖) ท่าน เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดีหรือไม่	.....	.....	.....
๗) ท่านมีความลำบากใจในการปรับตัวให้เข้ากับ สังคมในเมืองหรือไม่	.....	.....	.....

๒๐. ท่านต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือท่าน อย่างไรบ้าง (ตอบเพียง ๑ ข้อ)

- ช่วยเหลือเป็นตัวเงิน
- ช่วยเหลือโดยให้อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ
- ช่วยเหลือโดยการให้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์
- ช่วยเหลือโดยการให้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช
- ช่วยเหลือโดยการหางานให้ทำ
- ช่วยเหลือโดยการกำหนดราคาค่าจ้างขั้นต่ำที่สูงกว่านี้
- อื่นๆ (ระบุ) .....

๒๑. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของพนักงานสำรวจ

.....
 .....
 .....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้